

hat jedesmal Heringsmöwen dort beobachtet. Das einzige, bisher in Island erbeutete Exemplar dieser Art, welches sich im Museum von Reykjavik befindet, ist ziemlich hell. Obwohl ein Beleg noch nicht vorliegt, dürfte es jedoch als wahrscheinlich betrachtet werden, daß *Larus fuscus graellsii* zu den Brutvögeln Islands zu rechnen ist.

ANMELDELSER

HORST SIEWERT: Störche. Erlebnisse mit dem Schwarzen und dem Weißen Storch. Dietrich Reimer/Ernst Vohsen, Berlin, 1932. 81 Afbildninger. Pris: RM. 4,80. — En glimrende, fornøjeligt skrevet Bog om de samme to Storkearter, vi kender fra den danske Fauna. — I Forf.'s Jagttagelsesomraade, Masuren i Østprøjsen, findes endnu en ret stor Storkebestand, omend man ogsaa her kan spore en tydelig Nedgang i Antallet af Ynglepar; den Sorte Stork er dog langt sjældnere end den Hvide, og ligesom i Danmark holder den sig saa fjernt som muligt fra Kulturen. — Forf. mener ikke, at et Storkepar holder sammen paa Livstid, men tværtimod at Parterne først finder (eller genfinder) hinanden paa Ynglepladsen. Der lægges et Æg hveranden Dag, og Rugningen paabegyndes før Æglægningen er forbi, hvorfor Ungerne bliver af forskellig Størrelse. Baade ♂ og ♀ ruger, men ♀ er mest omhyggelig for Yngelen. Den Hvide Storks Knebren med Næbbet er et velkendt Fænomen; de gamle Fugle er jo næsten stumme, kun Ungerne er i Stand til at udstøde vrinskende Lyde, som især høres, naar de makes. Hos den Sorte Stork er Forholdene omvendte; den kan nok smække med Næbbet, naar den kommer i Affekt, men nogen egentlig Knebren, ledsaget af karakteristiske Halsbevægelser, som den Hvide Stork udfører, foretager Fuglen ikke; til Gengæld besidder den en veludviklet Stemme. — Dette Forhold er ofte forkert belyst i Haandbøgerne.

Det fremgaar tydeligt af Teksten, at Forf. er en Feltornitholog, der kan sine Kram; Bogen indeholder adskilligt mere end en tør Tekst til de 80 gode, særdeles lærerige Fotografier. Forf. har forstaaet at fremdrage Storkenes biologiske Ejendommeligheder paa en Maade, som ikke enhver er i Stand til, og dog er man fri for højstemt Lyrik. Forf.'s Objekter er gode nok i sig selv; han tillægger dem ikke Egenskaber, de ikke har; han gør dem hverken større eller mindre, hverken klogere eller dummere, end de er; kort sagt, det er ganske almindelige Storke, han fortæller om, ikke Individier, der har udmærket sig særligt i en eller anden Retning og ikke »Mennesker i Storkeham«. Paa Fotografierne ser man gamle og unge Storke forevigede i karakteristiske Situationer.

B. L.

GERD HEINRICH: *Der Vogel Schnarch. Zwei Jahre Rallenfang und Urwaldforschung in Celebes.* Dietrich Reimer/Ernst Vohsen, Berlin, 1932. 63 Afbildninger. Pris: RM. 4,80. — En meget interessant og fængslende Beretning om en toaarig, zoologisk — hovedsagelig ornithologisk — Ekspedition, som Forf. foretog til Celebes, ledsaget af sin Hustru og dennes Søster. Forf. ledede alle Indsamlingerne, mens Damerne fungerede som Konservatorer; endvidere stod der til Stadighed et større eller mindre Antal Indfødte til Raadighed til Udførelse af manuelt Arbejde og til Assistance ved Jagten. — Opholdet paa Celebes har visselig ikke været nogen Dans paa Roser, men Forf. har med fast Vilje og haard Energi gennemført sin Plan, og han har da ogsaa set sit Arbejde kronet med Held. Hans Ledsagerinder har trodset Tropesygdomme og Strabadser i det hede Klima, og man kan næppe beundre de to Hvide Kvinders Udholdenhed i for høj Grad; selvom de havde høj Feber og Hænderne smertede af Arsenikbetændelse, har de præpareret det indsamlede Materiale uden at tage Hensyn til sig selv; kun en Tyfus formaaede at gøre en af Damerne uarbejdsdygtig for en Tid.

Størstedelen af Tiden opholdt Ekspeditionen sig paa Celebes; nogle faa Maaneder tilbragtes paa den Øst derfor liggende Ø: Halmahera. Gennem Billederne og Teksten faar man et levende Indtryk af den storslaaede Naturs Lys- og Skyggesider; Temperatur og Fugtighedsgrad vekslede ret stærkt, naar man bevægede sig fra lavere til højere Regioner eller omvendt, men paa Steder, hvor de klimatiske Faktors Sammenspil var nogenlunde gunstigt for Europæernes Velbefindende, trivedes adskillige uundgaelige Plageaander, og ofte blev den haardt tiltrængte Nattesøvn spoleret af talløse ganske smaa Mider, der borede sig ind i Huden og fremkaldte et stærkt kløende Udslet. Mere modbydelige end egentlig skadelige syntes de berygtede Landblodigler at have været; da det var komplet umuligt at undgaa de blodtørstige Orme, der sine Steder var meget talrige, indskrænkede Forf. sig til sidst til at fjerne »de alt for mange«; et kløende »Stik« fremkom ikke, derimod — som ved andre Iglebid — et længe blødende Saar.

Ekspeditionens ornithologiske Udbytte var straalende. Der blev indsamlet mange interessante og sjældne, til Dels for Videnskaben nye Fugle, og en Honningsuger: *Myza sarasinorum*, hvoraf man hidtil kun havde kendt Typestykket, var en af de første Fugle, Forf. observerede i Urskoven, og ved nærmere Undersøgelse viste den sig at være meget almindelig. Foruden Honningsugeren var Forf. særlig opfordret til at interessere sig for en sjælden Rikseart: *Aramidopsis plateni*, som var ude af Stand til at flyve; Arten havde været forsvundet i adskillige Aar, og man kunde formode, at den var uddød; han søgte og søgte, men Fuglen var og blev borte. Lidt mismodig rejste han saa til sidst sammen med sine Ledsagere til Halmahera, hvor han med stort Besvær fik fat i en anden sjælden og ligeledes jordbunden Rikse: *Habroptila wallacei*, der holdt til i yderst vanskelig

tilgængelige Sagosumpe. Derefter gik Turen til den sydøstlige Del af Celebes, og endelig, kort før Afrejsen til Europa, hørte Forf. en snorkende Fuglestemme; han havde hørt Lyden en Gang før under Ekskpeditionen, men uden den Gang at kunne faa fastslaaet dens Aarsag; nu kom der en Tids urørlig Anstand, et rødt Næb, et Skud, og han stod med et Eksempel af »Snorkefuglen«, *Aramidopsis plateni*, i Haanden.

Bogen giver ogsaa et Indtryk af den indfødte Befolkning, og man erfarer om Møder med talrige andre Dyr end Fugle: Celebesbavianer, Anoabøfler, Hjortesvin, Flyvende Hunde o. s. v. Af Giftslanger forekom flere Arter Hugorme, men Brillleslangen var uhyre sjælden; kun een Gang lykkedes det Forf. at konstatere Arten; en hollandsk Øvrighedsperson havde benægtet, at der forekom Brillleslanger paa Celebes, og i den Tro, at en stor, sort Slange uden Brilltegning var en ugiftig Snog, vilde Forf. søge at fange Dyret levende, men da Slangen truende havede Forpartiet, fandt han det dog klogest at sende den et Skud Hagl.

Forf.'s imponerende Materiale vil efter Bearbejdelsen blive ligeligt fordelt mellem Zoologisches Museum i Berlin og American Museum of Natural History i New York.

B. L.

BENGT BERG: *Gypaëtus*, den flyvende Drage, i Himalaya. Paa Dansk ved INGER ILLUM. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, 1932. Pris: 9,75 Kr. — »Den flyvende Drage«, alias Lammegribben, *Gypaëtus barbatus*, var tidligere ikke sjælden i de mellem- og sydeuropæiske Bjergegne, og fra Schweiz foreligger der endog et Par autentiske Beretninger om, at den har forgrebet sig paa Børn; — nu behøver Schweizerne dog ikke længere at frygte for denne Fare, thi Lammegribben er forlængst udryddet i deres Land. I Himalaya er den endnu nogenlunde almindelig, hvorfor Forf. valgte at rejse dertil. Rederne fandtes paa meget tilgængelige Steder, men ved Hjælp af et Par Ballonkurve, som efter at være camoufleret med Slyngplanter blev hejst ned i Nærheden af Reden, lykkedes det dog at komme Familielivet paa nærmere Hold. Foruden af pragtfulde Situationer fra selve Reden (hvor man bl. a. ser Ungen blive madet) er der flere Billeder af flyvende Lammegribbe, og Resterne af et udlagt Aadsel, med hvis Bløddede Gribbe og Ravne havde delikateret sig, kom en Lammegrib og hentede; Forf. naaede lige at fotografere den, inden den fløj med Skelettet; den deltog ikke i selve Kalaset, men kom først, da det hele var forbi, for at tage sig af de marvfylde Knogler. En Gang var Forf. Vidne til, at en Lammegrib med stor Kraft slyngede en Knogle mod Klipperne.

Foruden af Lammegribbe findes Billeder af Ravne, Gribbe, Ørne og Sort Glente, og endvidere prydes Bogen af adskillige fotografiske Optagelser af Himalayas Befolkning og storslaaede Natur. Teksten er i det væsentlige en underholdende Rejsebeskrivelse; man kan maaske nok finde en og anden Unøjagtighed, der kunde have været undværet, og dens ornithologiske Indhold er ikke synderlig vægtigt,

men om Fotografiernes Kvalitet kan der næppe diskuteres; BENGT BERG forstaar at vælge sine Objekter, han jager »Storfugl« med sit Kamera, — og han gør det godt.

B. L.

CLAUD B. TICEHURST: *A History of the Birds of Suffolk*. Gurney and Jackson, London, Edinburgh, 1932. — Det er en anelig Lokalfauna paa 500 Sider, Lægen Dr. TICEHURST, Redaktør af »The Ibis«, har skrevet, men Omraadet han har behandlet er ogsaa stort, hele Grevskabet Suffolk, et Areal, adskilligt større end Fyen. Naar Forf. har valgt denne Del af Landet til sine Studier, er Grunden den, at han i 17 Aar virkede i Lowestoft, den By, som sammen med den nærliggende Yarmouth blev bekendt under Krigen ved den tyske Flaades Bombardement, som han ogsaa nævner i Forbigaaende under Omtalen af Raagerne, idet han bemærker, at dette ikke syntes at skræmme disse Fugle i nogen højere Grad. Bogen er tilegnet hans Fader, som først gav ham Interesse for Naturhistorie, og ALFRED NEWTON, »hvis Ledelse og Opmuntring jeg skylder meget«. I Fortalen er nævnt de Mænd, der tidligere har skrevet om Suffolks Fuglefauna, og de mange, som har givet ham Bidrag dertil.

Indledningen er en ganske kort Beskrivelse af Grevskabet med dets Kyster, Skove, Sumpe, Floder o. s. v. Derefter følger en kort Omtale af Forandringerne i Fugleverdenen og nævnes Arter, der nu er forsvundne som Ynglefugle, saaledes som Vandrefalk, Skehejre, Glente og Stortræppe, hvilke alle har været forsvundne i over 100 Aar, medens en anelig Række, hvoriblandt Ravn, Guldpirol, Musvaage, Brushane og Klyde, har ynglet indenfor de sidste 100 Aar, men nu er udryddede. Det næste Kapitel omhandler ret kort Trækket, der som man kan vente paa Englands Sydøstkyst frembyder meget interessant; endelig berettes om de ornithologiske Samlinger, der findes indenfor Grevskabets Grænser og de tidligere Ornithologer, som har levet her, hvoriblandt Brdr. ALFRED og EDWARD NEWTON.

Hele denne Indledning tager kun 26 Sider, den øvrige Tekst er Omtale, ofte meget fyldig, af alle de Arter, der forekommer som ynglende, paa Træk eller som Strejffugle. En Del smukke Fotografier af Landskaber findes rundt om i Bogen med Angivelse af, hvilke Arter der yngler eller tidligere har ynglet de paagældende Steder; for en dansk Ornitholog vil de fleste af Landskabsbillederne ikke virke alt for fremmede.

Bogen indeholder en Fylde af Oplysninger og behandler en Mængde af Arterne saa indgaaende, at den i højere Grad end de fleste Lokal-faunaer egner sig som Læsestof.

O. HELMS.

BERNT LÖPPENTHIN: *Die Farbenvariation der europäischen Baumkleiber, mit besonderer Berücksichtigung der skandinavischen Populationen und einigen Bemerkungen über ihre Verbreitung*. 1 Tekstfigur, 1 Farvetavle. Videnskabelige Meddelelser fra Dansk naturhistorisk Forening i København, Bd. 94

p. 147—186, 1932. — — Forf. søger ved Hjælp af et meget stort Materiale (362 Individder) at skaffe et Overblik over de europæiske, specielt de skandinaviske Spætmejeracers Udbredelse. Hvad de skandinaviske Forhold angaar, bringer Arbejdet reelle og tiltrængte Oplysninger fra de forskellige danske Øer. Vi ser heraf, at de nordsjællandske Fugle kommer den svenske Population (*Sitta e. europea*) ret nær, hvorimod Eksemplarer fra det øvrige Sjælland og Lolland-Falster straks et kendeligt brunligere paa Undersiden, hvilket giver sig endnu langt tydeligere Udslag paa Langeland og særligt paa Fyn og i Jylland. Det drejer sig her dog ikke om *S. e. caesia*, som det tidligere er blevet angivet, men derimod om Formen *S. e. sordida*.

Forf. benævner de danske Spætmejerer paa følgende Maade:

1. — *S. e. sztolcmani*: Sjælland, Lolland-Falster [og fremdeles Syd-litauen, det østlige Østprøjsen o. s. v. (Landstrækningerne Syd-øst for de just nævnte)].
2. — *S. e. sordida* \geq *homeyeri*: Langeland [samt det vestlige Østprøjsen, Danzig o. s. v.].
3. — *S. e. sordida*: Fyn, Jylland [samt Slesvig, det mellemste Nordtyskland o. s. v.].

Til 1.: Ved denne Navngivning, hvor der ikke er taget noget Forbehold, synes Forf. at tilkendegive den Mening, at de to nævnte, nu ganske adskilte Populationer skulde staa i direkte genetisk Forbindelse. Ref. mener dog, at det snarere drejer sig om parallel Udvikling. — Til 2.: Den langelandske Population er ganske vist i Gennemsnit en lille Smule lysere end de øvrige *sordida*, men man kan dog af praktiske Grunde roligt henregne den til denne Race. Vil man kendetegne den ved en Formel, bør det ikke være den angivne [en til *S. e. homeyeri*, der forekommer i det mellemste Østprøjsen, Dele af Polen o. s. v., ganske svarende Population findes nemlig ikke i Danmark], men derimod hellere *S. e. sztolcmani* \geq *sordida*, da det er disse to Racer, der grænser op til den langelandske Population.

I det hele taget giver dette Arbejde et udmærket Eksempel paa, hvor vanskeligt for ikke at sige umuligt det undertiden kan være at faa de i Naturen forekommende Elementer (Individer) presset ind i de Rammer (Systemet), vi søger at skabe. Man bør ved Navngivning i saadanne Tilfælde først og fremmest se paa de praktiske Formaal og saaledes hellere lade sig nøje med at udtrykke det i Teksten, som ikke kan kendetegnes ved Navnet, end at give Navne til hveranden undersøgt Population og Formler til de øvrige.

I et afsluttende Afsnit giver Forf. sit Syn paa Spætmejsens Indvandring til Europa fra Sydvestasien. Idet Artens nære Tilknytning til Egeskoven fremhæves, gøres det sandsynligt, at den er indvandret til Skandinavien udelukkende sydfra i den senere Del af Ancylustiden.

En Kortskitse vilde have lettet Læsningen.

KNUD PALUDAN.